

Forfatter: Heiberg, Johanne Luise

Titel: 1. Del : 1812-42

Citation: Heiberg, Johanne Luise: "1. Del : 1812-42", i Heiberg, Johanne Luise: *1. Del : 1812-42*, udg. af AAGE FRIIS ; ELISABETH HUDE ; ROBERT NEIENDAM ; JUST RAHBEK , 1944, s. 100. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-heibfr05val-shoot-idm139983404304560.pdf> (tilgået 27. april 2024)

Anvendt udgave: 1. Del : 1812-42

De Norske gjorde Alt, hvad der stod i deres Magt, for at gjøre os vort Ophold hos dem saa behageligt som muligt, ideligt vare vi indbudne til Gilder og Fester, som gjordes til Ære for de danske Kunstnere. Her omtalte Nielsen mig bestandigt for de norske Damer som en koket Pige, der kun var glad i Herreselskab, og mere Saadant, saa at adskillige af disse Damer saae til mig med skjæve Øine. Det bedrøvede mig dybt at blive saaledes omtalt iblandt Fremmede, der jo ikke kjendte noget Nærmere til mig, og - til min Ulykke - endnu mindre til Nielsens Mangel paa Sanddrthed. Blandt de norske Familier var der imidlertid een, jeg altid siden har bevaret i taknemmelig Erindring, nemlig Juristen Lasson og hans elskværdige Kone. I dette hyggelige, musikalske Hus hentede jeg ofte Trøst og Opmuntring for mine smaa Gjenvordigheder, og den milde, kjærlige Fru Lasson hævede ofte ved sin Venlighed mit sunkne Mod. De Huse, hvor Nielsen især havde Indpas, blev jeg derfor helst borte fra, naar jeg kunde faa Lov af Madam W. til at undskylde mig, thi jeg vidste, at man her saae paa mig med Nielsens Øine og talte om mig med hans Tunge.

En Gang maatte jeg imidlertid bøde haardt, fordi jeg havde undskyldt mig for at komme i et af hine Selskaber. Paa min indstændige Begjæring havde jeg faaet Lov til at blive hjemme. Alle stærke Naturudbrud, Lynild, Storm, Regn have altid gjort en forunderlig Virkning paa mig. Mens jeg nu sad ene i vort Hjem, brød en saadan Tordenregn ud, at jeg aldrig mindes at have oplevet noget Lignende. Et saadant Regnskyl findes kun i Bjergegnene. Aldrig glemmer jeg, hvad jeg i denne min Ensomhed led under dette Regnskyl. Betagen af den grueligste Angest sad jeg rystende over mit hele Legeme og var Fortvivlelsen nær, og jeg syntes, hvis dette skulde vare længe, maatte jeg dø. Jeg sad i et Værelse ud til Gaarden, og de eneste levende Væsener, jeg saae, vare en Del Høns, der havde trængt sig sammen i deres Hus. Havde jeg blot havt Mod til at ty over i dette Selskab, da havde jeg en Følelse af, at jeg vilde være beroliget; men det forekom mig, at hvis jeg blot gjorde et eneste Skridt, maatte jeg falde om. Jeg var ellers aldeles ikke nerveus eller bange af mig, kun Oprør i Naturen frembragte denne Tilstand. Endelig sagtnedes Regnen, og med Glæde saae jeg omsider de Andre vende hjem, hvor de fandt mig saa afkræftet paa Sjæl og Legeme, at de forundrede 101 spurgte mig om Grunden hertil. Da jeg nu aabenhjertig sagde dem, at Grunden dertil var den stærke Regn, brast de Alle i Latter og troede, jeg var gal. Men endnu den Dag i Dag kan et stærkt Regnskyl frembringe - om ikke en Angest som dengang - saa dog en høist uhyggelig Tilstand, som jeg imidlertid nu bedre formaar at beherske end hin Dag ved Hønsegaarden. Man beskjæftigede sig i det dengang lille Christiania meget med min lille Person. Man lagde Mærke til ethvert af mine Skridt og mine Handlinger, forlovede mig snart med En og snart med en Anden, ofte med Mænd, jeg neppe vidste, jeg havde set eller kjendte af Navn. Al denne Sladder tog jeg mig imidlertid barnagtigt nær. En Dag beklagede jeg mig derover til en norsk Dame og spurgte, hvoraf det kunde komme, da jeg syntes, at jeg slet ingen Anledning gav dertil. Hun svarede: "De er en ung, forgudet Pige og ovenikjøbet en ung dansk Pige - nu veed De maaske ikke, at vore unge Nordmænd have en særegen Forkjærlighed for danske Damer og begaa tidt det Forræderi at reise ned til Danmark for at hente sig en Kone, imedens vore Ungmøer sidde ugifte heroppe; derfor ere vore gode Mødre bange for, at De skal berøve dem een af de Forhaabninger for deres Døtre, som de have sat deres Hjerter til. Se, her har De Grunden." Overmodig og stolt svarede jeg: "Det kunne de være rolige for; thi jeg vil hverken have den ene eller den anden af deres Forhaabninger." En Dag vare vi indbudne til en Fest paa et Landsted tæt udenfor Byen. Efter Bordet spadserede Alle omkring i Haven. Idet jeg gik her og tænkte paa Ingenting, som man siger, kom Madam Wexschall hen til mig. "Hvad er det, Alle her fortælle?" sagde hun; "er det sandt, at du har forlovet dig med Hr. Skielderup?" Jeg var endnu i den Alder, hvor Taarerne strax ere paa rede Haand, forsikrede hende derfor grædende, at det var usandt, og at jeg ikke begreb, hvad der havde givet Anledning til dette Rygte. For at skjule min Graad gik jeg hen til et af de lukkede Lysthuse, der fandtes i Haven; her græd jeg mig nu ud, men tog mig ikke iagt for, at man fra Havegangen kunde se ind. Hr. Skielderup, der udefra saae mig staa her, kom bekymret og forundret ind til mig og spurgte mig om Grunden. Forfærdet over, at netop han og jeg skulde blive bemærkede ene her, bad jeg ham bønligt om at forlade mig. Da han ikke strax vilde efterkomme denne min Bøn, løb jeg selv i en Hast ud af Lysthuset og løb lige i Armene paa en af hine Mødre, der med et spydigt Smil og et Blik ind i Lysthuset fortsatte sin Gang. Jeg vidste nu, hvad der vilde følge paa, og det udeblev heller ikke. Historien om mit Rendez-vous med Skielderup i Lysthuset var efter faa Minutter i Gang og antog en mere og mere forbedret Skikkelse. I denne naaede det omsider ogsaa Hr. S.s Øren saa forandret, at han ikke anede, at han selv var den vigtigste Person i denne piquante Historie. Da samme Hr. S. virkelig havde megen Godhed og 102 Interesse for mig, saa kom han Dagen efter og bad mig være forsigtig i min Opførsel, da Alle lagde Mærke til, hvad jeg foretog mig. "I Dag," sagde han, "taler man i Byen om et Stævnemøde, De har havt i Gaar med en Herre i Haven. Sig mig, hvem denne Herre er, thi det er vist et Lapseri fra hans Side, som har givet Anledning til den hele Sladder; og i saa Fald havde jeg nok Lyst til at tale lidt med den samme Fyr!" Nu kunde jeg næsten ikke bare mig for at le og udbrød ærgerlig: "Min Gud, det er jo Dem selv! Og Rendez-vous'et er vor korte Samtale i Lysthuset, hvor De saae, at jeg græd, og derfor kom ind for at spørge mig om Grunden." - "Nu har jeg Pinedød aldrig hørt saa galt!" udbrød han. "Ere de Alle tossede!" Jeg vil ikke trætte med at fortælle lignende latterlige Historier, men der var nok af dem.

Alle disse smaa Vrøvlerier gjorde, at jeg atter inderligt længtes efter at vende hjem til Kjøbenhavn. Flere Breve, som jeg modtog fra Hjemmet, fra Heiberg, hans Moder, Christian Winther, Commandeur Wulffs Damer og Flere, bidroge ikke lidet hertil. Jeg tænkte: Man har det dog bedst i sit Hjem, naar man har saa mange hengivne Venner, der ikke miskjende En. Der kjende de mig og vide, hvad de skulle dømme om mig og mit Væsen. Her føler jeg mig dog fremmed mellem disse Fremmede.

Heiberg skrev til mig under mit Ophold her, at jeg var udnævnt til kongelig Skuespillerinde. Hidtil havde jeg kun været Elev. Nu var det altsaa for Livstid og gav mig Ret til Pension, hvis jeg forlod Theatret.

En uforglemmelig Glæde havde jeg inden vor Bortreise fra Norge: vi gjorde nemlig en Udflugt til Krogkleven - en Naturskjønhed, hvis Erindring forekommer mig som en deilig Drøm, der aldrig vil kunne udslettes. Om Aftenen kom vi til Krogkleven, efter at vi hele Dagen havde været fortryllede af den vidunderligt herlige Vei hertil. Vi overnattede i det lille Hus, som dengang stod paa Toppen af Bjerget, og næste Morgen ganske tidligt førtes vi til den mageløse Udsigt, som os uafvidende kun var faa Skridt fra Huset. Da jeg her saae, hvad ikke kan beskrives, og befandt mig mellem de to lodrette Bjerger, gennem hvilke man ser den fjerne Dal, dukkede alle mine Barndomsphantasier op i mit Indre. Jeg listede mig bort fra de Andre og overlod mig til min Glæde og Henrykkelse og til den milde Vemod, som altid indfinder sig hos mig, naar jeg ene vandrer om i en smuk Natur. Jeg hengav mig nu til min Yndlingsbeskæftigelse og plukkede Markblomster; jeg samlede et stort Blad fuldt af Markjordbær, som i Mængde groede op ad Fjeldenes Sider, og hvis aromatiske Duft og Smag vi Slettebeboere ikke have nogen Forestilling om. Jeg kan aldrig udslette af min Phantasi den Virkning, det gjorde paa mig, da jeg, stigende høiere og høiere op ad Bjerget, pludselig befandt mig staaende i en Sky, der dækkede hele 103 Udsigten til Dalen. At kunne komme til at staa i Skyerne havde fra min tidligste Barndom været et af mine brændende Ønsker, et Ønske, jeg aldrig troede kunde komme til at gaa i Opfyldelse, saa længe jeg vandrede her paa Jorden, og nu var Ønsket opfyldt, jeg stod virkelig i Skyer, der dækkede mig fra Top til Taa, og Alt omkring mig var forsvundet. Halvt henrevet og halvt ængstelig kunde jeg ikke lade være at raabe med høi Røst - uden at beregne, at Ingen vilde kunne høre mig: "Se I, se I, jeg staar i Skyerne! saa kom jeg dog endelig op i dem!" De Engle, som min barnlige Phantasi havde fortalt mig om i Skyerne, saae jeg desværre Intet til, men dog syntes mig, at jeg følte deres Nærværelse; jeg blev længe staaende saaledes, og Gud maa vide, hvor længe jeg var bleven staaende her, ifald ikke en kold, fugtig Zitren havde gjennemisnet mig. "Heroppe ere vist Væsener, der ikke kunne lide, at jeg kommer dem saa nær", tænkte jeg og sagde Farvel til den dalende Sky, idet jeg vikledede mig ud af dens bløde Folder. Vandrende ned ad Bjerget lød mit gamle Suk: "Ak! hvem der saaledes kunde vandre i en deilig Natur sit hele Liv! Da kunde jeg blive god; da vilde Gud holde af mig!" Da jeg en Stund havde vandret ene om, lyttende til de rislende Bække, hvis Vand i disse Bjergegne ser ud som rindende Sølv, blev jeg fundet af En af vort Reiseselskab og atter ført tilbage til de Øvrige, der drillede mig, fordi jeg havde stjaalet mig bort paa egen Haand. "De maa vogte Dem," sagde en af de Norske, "i vort Land findes mange forborgne Ting, og unge Piger ere ofte lokkede ind i Bjerget for aldrig mere at vende tilbage." Det gøs i mig ved denne spøgende Tale, thi jeg var kun altfor tilbøielig til at lytte til slige Sagn og altfor villig til at tro paa dem.

Vore Forestillinger vare stærkt besøgte lige til den sidste. Bifald og Fremkaldelser hørte til Dagens Orden. Vi forlode endelig Christiania efter et Ophold af henvend til Maaneder, efterladende os ikke faa Venner. Den for sine vittige Indfald bekjendte gamle Professor Skielderup hørte mellem mine specielle Venner. Vi kom oftere i hans Familiekrede. Han stammede stærkt, men denne Naturfeil gav ofte hans pudsige Indfald noget eiendommelig Piquant. "Naar De har lovet at komme til os", sagde den gamle, snurrige Mand en Gang til mig, "saa har jeg ingen Ro, men gaar ned ad Veien for at opdage Dem itide. - Madam Wexschall kan jeg ikke saa godt lide." Da jeg trængte ind paa ham angaaende Grunden hertil, svarede han med sit sarkastiske Smil: "Hun gaar altid med saadanne stygge Perler om Halsen." Det morede Alle at se, hvor ungdommelig han kunde inlade sig i den unge Piges Spøg.

Ved vor Afreise fulgte Mange os ombord, og et Par af mine mest hengivne Beundrere seilede endog et Stykke med, til stor Ærgrelse for Nielsen. Jeg har siden hint Ophold i Christiania bevaret Interesse for Norge og de 104 Norske og stedse med Glæde modtaget deres Besøg, naar de gjæstede Kjøbenhavn, baade dengang og i senere Aar. Ofte have de i Hjemmet ladet mig høre min Yndest for Nordmændene: "Glæd dig, Hanne!" udbrød Heiberg i slig Anledning, "her er en Nordmand, som vil aflægge dig Visit." Nordmændene have i det Hele altid behaget mig. Der er noget Saltvandsagtigt ved disse Mænd, hvorimod de Danske mere have noget Ferskvandsagtigt ved sig. Sprogets Djærvhed og Kraft behager mig ogsaa i deres Mund, derimod har det ofte stødt mig at høre de dybe djærve Toner hos Kvinden.